

2022

Profilul județului Alba

Agenția pentru
Dezvoltare Regională
Centru

Cuprins

1. Informații generale	2
2. Infrastructura de transport	3
2.1 Infrastructura principală de transport	3
2.2 Distanțele rutiere față de principalele puncte de interes national	5
2.3. Indicatori statistici privind infrastructura județeană de transport	6
2.4. Evoluția numerică a mijloacelor de transport rutier.....	7
3. Demografie	9
3.1 Evoluția principalilor indicatori demografici	9
3.2. Populația la nivel de localitate	12
3.3.Participarea populației la activitatea economică.....	14
4. Economia.....	15
4.1. Indicatori macroeconomici	15
4.1.1. Produsul Intern Brut	15
4.1.2. Investițiile străine directe	17
4.1.3. Exporturi	17
4.2. Profil economic sectorial.....	18
4.2.1. Industrie și servicii	19
4.2.2. Agricultură	20
4.2.3. Turism	23
4.3. Indicatori privind mediul antreprenorial.....	24
4.3.1. Dinamica antreprenorială.....	24
4.3.2. Principalii indicatori economico-financiar.....	26
5. Piața forței de muncă.....	27
6. Infrastructura educațională, de cercetare și de sănătate	29
6.1. Infrastructura educațională	29
6.2. Capacități de cercetare	30
6.3. Infrastructura de sănătate	31

1. Informații generale

- ✚ **Așezare:** în partea centrală a României și în partea vestică a Regiunii Centru
- ✚ **Suprafață:** 6242 kmp (2,6% din teritoriul țării), fiind al 16-lea județ ca mărime, încadrându-se în categoria județelor de mărime mijlocie
- ✚ **Unități administrativ-teritoriale:** 11 orașe și municipii (reședința de județ este Alba Iulia), 67 comune și 656 sate
- ✚ **Relieful:** Dominat de zone montane relieful este format din 4 unități majore: Munții Apuseni (M-ții Trascău, M-ții Metaliferi, M-ții Bihor, Muntele Mare) în partea nord-vest, Carpații Meridionali (M-ții Șureanu) în partea de sud, Podișul Transilvaniei în partea de est și Culoarul Alba Iulia-Turda în partea centrală. Altitudinea minimă: 205 m (în lunca Șibotului), iar altitudinea maximă: 2130 m (Vârful lui Pătru);
- ✚ **Clima:** temperat-continentală cu nuanțe climatice în funcție de particularitățile reliefului: climat umed și răcoros în zona montană și climat mai cald și uscat în zona de dealuri și culoare depresionare
- ✚ **Numărul locuitorilor:** 325 703 locuitori (1 ianuarie 2022); **Grad de urbanizare:** 58,0%; **Structura etnică:** români 90,4%, maghiari 5,4%, romi 3,7%, germani 0,3%, alții 0,2% (Recensământ 2011)
- ✚ **Orașe:** 4 municipii: Alba Iulia, Aiud, Blaj, Sebeș și 7 orașe: Abrud, Câmpeni, Cugir, Ocna Mureș, Zlatna, Teiuș și Baia de Arieș
- ✚ **Resurse naturale:** resurse metalifere neferoase (aur, argint, cupru, plumb, zinc, pirită, mercur), sare, roci de construcție (marmură, nisipuri, pietrișuri, calcar, gresie, tufuri vulcanice, marne), gaz metan, lemn
- ✚ **Economie:** PIB /locuitor: 20848 euro PCS ¹(2020); **Structura:** servicii 46,8 %, industrie 31 %, construcții 6,1 %, agricultura 4,2 %
- ✚ **Utilizarea terenului:** arabil 20,7%, pășuni 18,9%, fânețe 11,2%, vii și livezi 0,9%, păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră 36,5%, ape, alte suprafețe 11,8%
- ✚ **Transport:** lungimea rețelei rutiere: 3031 km, din care 101 km de autostradă (densitatea drumurilor: 48,6 km/100 kmp); lungimea rețelei feroviare: 237 km (2021)
- ✚ **Capacitatea de cazare turistică:** 5845 locuri de cazare în 227 unități cu funcțiuni de cazare turistică (2021); **Număr turiști cazați:** 156,4 mii persoane (2021)
- ✚ **Principalele forme de turism:** turism montan, turism cultural, turism de agrement, agroturism. **Obiective turistice:** cetăți (Cetatea Vauban din Alba Iulia, Câlnic), castele, muzee și obiective de interes cultural și istoric (cele mai importante sunt localizate în Alba Iulia, Sebeș, Blaj, Aiud), arii naturale protejate și monumente ale naturii (Parcul Natural Apuseni, Ghețarul de la Scărișoara, Detunatele), sporturi de iarnă (Arieșeni, Șureanu).

---

¹ Paritatea de Cumpărare Standard (PCS) reprezintă moneda de referință stabilită la nivelul UE, fiind o unitate de valută convențională ce exclude influența diferențelor între nivelul prețurilor dintre țări, permițând astfel comparații internaționale.

2. Infrastructura de transport

2.1 Infrastructura principală de transport

Infrastructura principală de transport a județului Alba se compune din rețeaua rutieră principală (formată din câteva segmente de autostradă, cu o lungime totală de 101 km și din cei 526 km de drumuri naționale) și din rețeaua feroviară națională care, pe teritoriul județului, însumează 237 km.

Rețeaua rutieră principală asigură legătura județului Alba cu județele învecinate, cu Capitala și cu rețeaua europeană de transport, facilitând deplasarea unui număr mare de persoane și a unui volum de mărfuri în creștere rapidă. Infrastructura secundară de transport este formată din 887 km de drumuri județene și 1594 km de drumuri comunale și asigură transportul dintre localități în interiorul județului.

Deși nu dispune de un aeroport propriu, județul Alba este deservit de trei aeroporturi aflate pe o rază de 110 km față de municipiul Alba Iulia (Cluj-Napoca, Târgu Mureș și Sibiu), putându-se ajunge la acestea în maxim 1 oră și 40 minute.

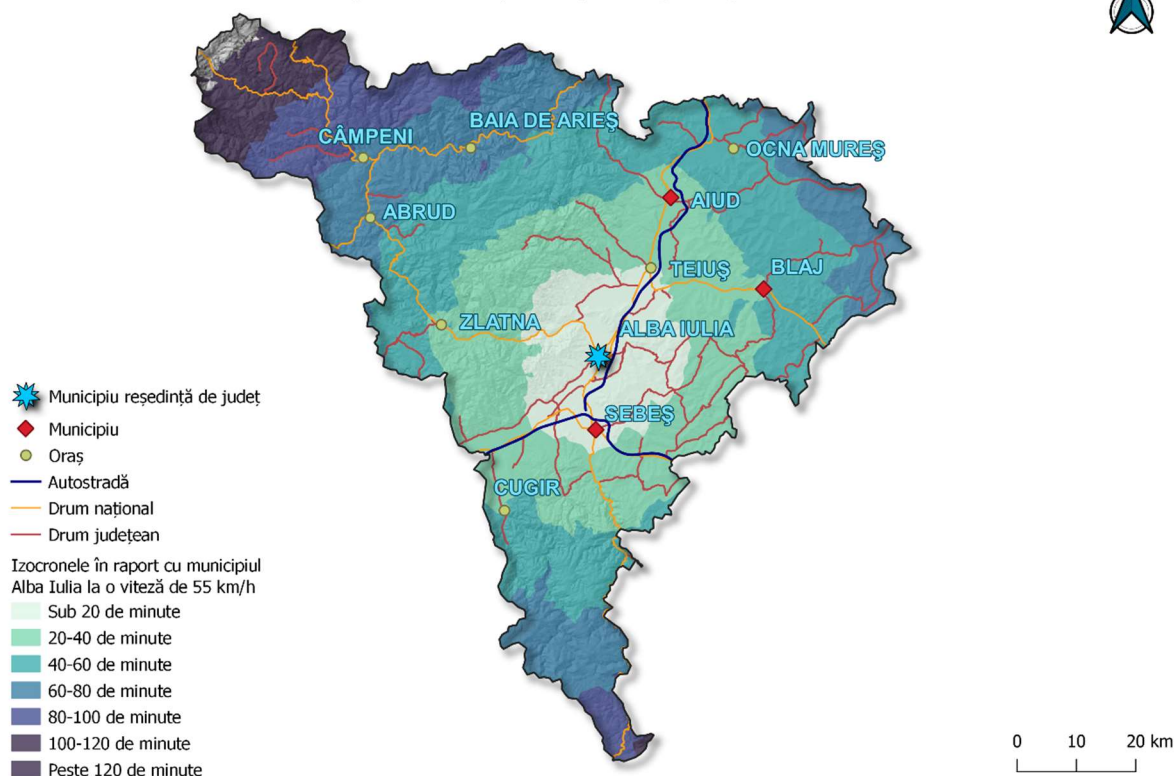
La Decea, comuna Mirăslău, între autostrada A10 și DN1, respectiv magistrala 300 de cale ferată (București – Borș), se construiește un terminal intermodal de mare capacitate. Alte două locații din județul Alba (Sebeș - Vințu de Jos, Teiuș - Coșlariu) au fost identificate ca fiind potrivite pentru construirea, în perioada următoare, de terminale intermodale de transport de mărfuri.

a. Infrastructura rutieră

- **Autostrăzi:**
  - **Autostrada A1:** începe în București și asigură ieșirea spre granița cu Ungaria la Nădlac.
  - **Autostrada 10:** autostrada care face legătura dintre Autostrada A1 și Autostrada A3, pe traseul Sebes - Turda.
- **Drumuri de importanță europeană:**
  - **E81 (DN1):** leagă România de țările membre ale Uniunii Europene prin Ucraina, frontiera ucraineano-română Nevetlenfolu - Halmeu (Satu Mare - Cluj Napoca - Alba Iulia - Sibiu - Râmnicu Vâlcea - București - Constanța). Permite de asemenea, prin drumul european **E60**, o bună conexiune cu Ungaria și țările din centrul și vestul Europei.
  - **E68 (DN7 și DN1):** leagă România de țările membre ale Uniunii Europene prin Ungaria, prin frontiera ungaro-română Nagylak - Nădlac (Arad - Deva - Alba Iulia - Sibiu - Brașov)
- **Drumuri de importanță națională:**
  - **DN14B:** drum național ce asigură legătura dintre Alba Iulia și Mediaș (jud. Sibiu), pornind de la Teiuș (legătura cu DN1) și terminându-se la Copșa Mică (din DN14)
  - **DN67C:** sau "Transalpina" este o șosea din Munții Parâng (Carpații Meridionali), fiind cea mai înaltă din România. DN67C asigură legătura între orașele Novaci (jud. Gorj) și Sebeș.
  - **DN7:** drum național care leagă punctul de trecere al frontierei Nădlac cu municipiul București. Traversează municipiul Sebeș.
  - **DN74:** drum național ce asigură legătura dintre orașul Brad din județul Hunedoara și orașele din județul Alba: Abrud, Zlatna și Alba Iulia.
  - **DN74A:** se află în totalitate în județul Alba, asigurând legătura între orașele Abrud și Câmpeni, respectiv între drumurile DN74 și DN75.
  - **DN75:** drum național ce asigură legătura dintre Turda (jud. Cluj) de Câmpeni și mai departe de Ștei (jud. Bihor).
- **Drumuri județene cu rol de drum național,** asigurând legătura pentru orașele care nu sunt intersectate de o șosea națională:
  - **DJ107:** asigură legătura dintre orașul Ocna Mureș și DN1.
  - **DJ704:** asigură legătura dintre orașul Cugir și DN7.

Izocronale rutiere în raport cu reședința de județ

Municipiul Sebeș și orașul Teiuș se află în interiorul izocroniei de 20 minute față de municipiul Alba Iulia, municipiile Blaj, Aiud și orașele Cugir și Zlatna se situează în zona acoperită de izocrona de 40 minute, celelalte localități urbane sunt situate la distanțe care pot fi parcurse într-un interval de timp cuprins între 40 și 120 minute. Câteva localități rurale aflate în extremitatea de nord-vest sau în cea de sud a județului se găsesc la o distanță față de municipiul Alba Iulia care se parcurge într-un timp ce depășește 2 ore.

b. Infrastructura feroviară

- **Căi ferate principale (magistrale feroviare)**
  - *magistrala 200* (București - Brașov - Făgăraș - Sibiu - Vințu de Jos - Simeria - Arad - Curtici)
  - *magistrala 300* (București - Brașov - Sighișoara - Mediaș - Blaj - Teiuș - Cluj Napoca - Oradea - Episcopia Bihorului)
- **Căi ferate secundare**
  - Unirea - Războieni - Târgu Mureș - Deda (jud. Mureș)
  - Alba Iulia – Zlatna

2.2 Distanțele rutiere față de principalele puncte de interes național

- **Distanța dintre Alba Iulia, capitală și orașele de importanță regională:**
  - Alba Iulia - București: 355 km
  - Alba Iulia - Cluj Napoca (nord): 99 km
  - Alba Iulia - Timișoara (vest): 220 km
  - Alba Iulia - Sibiu (sud-est): 78 km

- Alba Iulia - Braşov (sud-est): 220 km
- Alba Iulia - Târgu Mureş (nord-est): 117 km

- **Distanţa dintre Alba Iulia şi cele mai apropiate aeroporturi:**
  - Alba Iulia - Aeroportul Internaţional Sibiu: 76 km
  - Alba Iulia - Aeroportul Internaţional Cluj Napoca: 106 km
  - Alba Iulia - Aeroportul Internaţional Târgu Mureş: 110 km

2.3. Indicatori statistici privind infrastructura judeţeană de transport

Lungimea totală a drumurilor publice este de 3007 km, dintre care 1785 km sunt modernizaţi (59,3%), iar 32 km cu IUR (îmbrăcăminte uşoară rutieră), plasându-se astfel pe locul 11 în România şi pe locul 4 în regiune în ce priveşte calitatea drumurilor publice. Densitatea drumurilor publice este de 48,2 km/100 km², sensibil peste media naţională (36,2 km/100 km²).

Lungimea totală a drumurilor naţionale este de 526 km, dintre care 99,8 % modernizate, fiind peste valoarea naţională (95,4 %). Drumurile judeţene însumează 887 km (79,8% modernizate), iar cele comunale 1594 km (34,8% modernizate).

Lungimea totală a căilor ferate sunt 237 de km, dintre care 58,7% electrificate, ponderea la nivel naţional a electrificării fiind de 37,9%. Pe teritoriul judeţului sunt patru noduri feroviare importante în Teiuş, Coşlariu, Vinţu de Jos şi Războieni.

Infrastructura rutieră la 1 ianuarie 2021

km-

	Drumuri publice Total	din care:								Densitatea drumurilor publice la 100 km ² teritoriu
		Modernizate	Cu IUR ²	Drumuri naţionale	din care:		Drumuri judeţene şi comunale Total	din care:		
					Modernizate	Cu IUR		Modernizate	Cu IUR	
România	86223	40595	21112	17530	16740	635	68669	23831	20477	36,2
R. Centru	11463	6215	1638	2525	2493	25	8938	3722	1613	33,6
Alba	3007	1785	32	526	525	1	2481	1260	31	48,2

Sursă: INS, Baza de date TEMPO

Infrastructura feroviară la 1 ianuarie 2021

	Căi ferate (km)	
	Total	Electrificate
Regiunea CENTRU	1345	672
Judeţul Alba	237	139

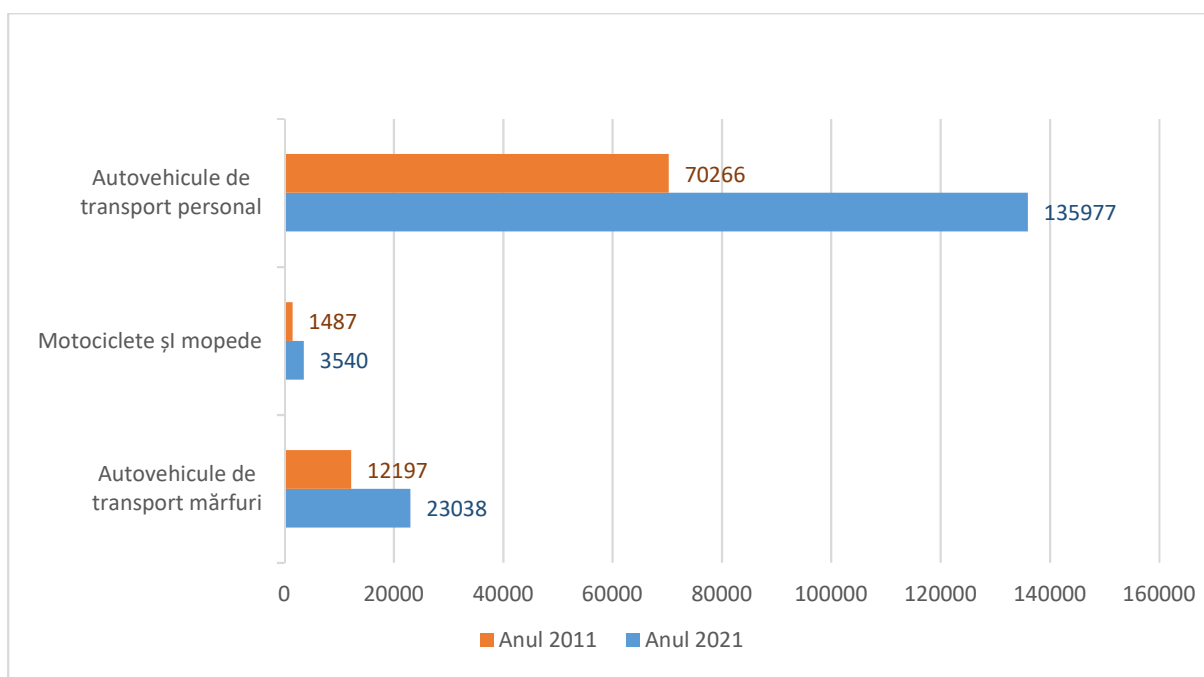
Sursă: INS, Baza de date TEMPO

² îmbrăcăminte uşoară rutieră

2.4. Evoluția numerică a mijloacelor de transport rutier

În perioada 2011-2021 numărul tuturor autovehiculelor a crescut semnificativ:

- Autovehiculele de transport personal au crescut cu 93,5%, de la 70266 în anul 2011 la 135977 în anul 2021.
- Motocicletele și mopedele au avut cel mai mare procent de creștere (138%), de la 1487 unități înmatriculate în anul 2011 la 3540 în anul 2021.
- Autovehiculele de transport mărfuri au crescut cu 88,9%, de la 12197 în anul 2011, la 23038 în anul 2021.
- Rata de creștere înregistrată în județul Alba la toate categoriile de autovehicule este peste rata națională.

Sursă: Indicatori prelucrați pe baza datelor: INS, Baza de date TEMPO

Rata de creștere/descreștere a autovehiculelor de transport persoane, marfă, motociclete și motorete în 2011 față de 2021

-%-

	Autovehicule de transport persoane	Motociclete, motorete	Autovehicule de transport marfă
România	75,2	95,2	71,1
Județul Alba	93,5	138	88,9

Sursă: Indicatori prelucrați pe baza datelor: INS, Baza de date TEMPO

Rata de motorizare a județului a crescut semnificativ de la 188 autoturisme la 1000 locuitori în anul 2011 la 421 autoturisme la 1000 locuitori în anul 2021, fiind peste valoarea națională (396 autoturisme la 1000 locuitori).

	Rata de motorizare 2011	Rata de motorizare 2021
România	215	396
Județul Alba	188	421

Sursă: Indicatori prelucrați pe baza datelor: INS, Baza de date TEMPO și Eurostat

Creșterea puternică a numărului de vehicule rutiere de pasageri și de mărfuri într-un interval de timp relativ scurt a determinat dublarea volumului traficului de persoane și mărfuri și, în consecință, utilizarea mult mai intensă a rețelei județene de drumuri.

3. Demografie

3.1 Evoluția principalilor indicatori demografici

Indicatorul	UM	Județ			Regiunea Centru	România	Uniunea Europeană
		2000	2010	2020	2020	2020	2020
Populația totală	Mii persoane	395.9	372.3	322.5	2309.4	19269.5	
Pondere populatiei județului la nivel regional/național	%				13.9	1.7	
Densitatea populației	Locuitori/km ²	63.4	59.6	51.7	67.7	80.8	111.9
Pondere populatiei din mediul urban	%	58.8	58.8	58.9	57.2	53.9	75
Structura populației pe grupe de vârstă:							
Pondere populatiei tinere (0-14 ani)	%	18.1	14.7	14.7	16.5	10.2	15.1
Pondere populatiei adulte (15-64 ani)	%	68.3	70	64.3	64.7	70.6	64.1
Pondere populatiei în vârstă (65 de ani și peste)	%	13.6	15.3	21	18.8	19.1	20.8
Rata natalității	‰	9.8	8.4	9.2	10.6	10.3	9.1
Rata mortalității	‰	11.4	11.6	13.6	12.9	13.5	11.6
Rata sporului natural	‰	-1.6	-3.2	-5.6	-3.5	-4.4	-2.5
Speranța de viață	Ani	70.88	74.29	76.76	76.54	76.05	80.4
Raportul de dependență demografică	%	46.4	42.9	55.6	54.6	41.5	56
Rata îmbătrânirii demografice	‰	751.4	1040.8	1426.5	1139.6	1869.8	1383.7

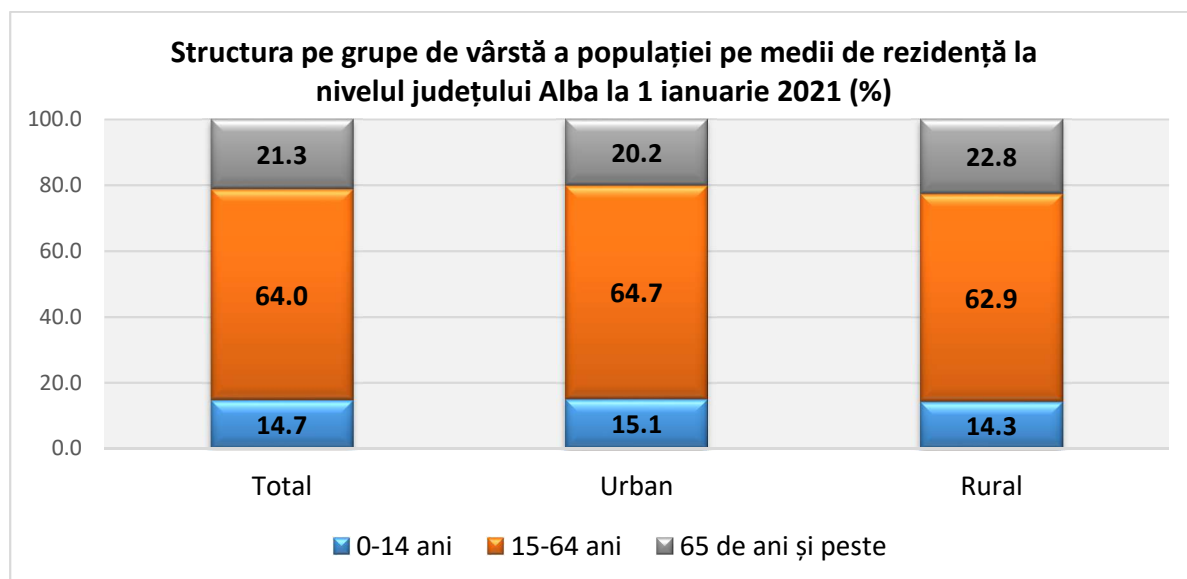
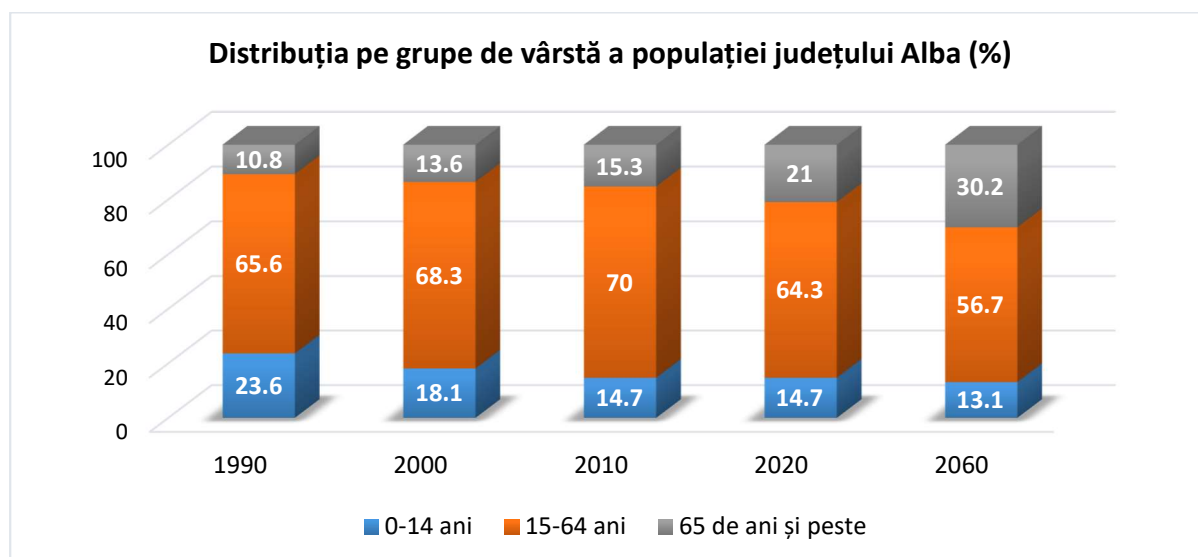
Cu o **populație** totală de 321³ mii locuitori în 2021, județul Alba se situează pe poziția 29 în rândul celor 42 județe ale României. Densitatea populației este scăzută (51,4 locuitori/km² în 2021¹), fiind sub cea înregistrată la nivel național (80,5 locuitori/km² în 2021) și regional (67,5 locuitori/km²). La nivelul mediilor de rezidență, în 2021 în județul Alba, 58,8% din populație era în mediul urban, iar 41,2% în mediul rural, procentele menținându-se în ultimele două decenii.

³ Populația rezidentă la 1 ianuarie 2021 era la nivelul județului Alba de 320.917 de persoane

În ultimele două decenii, populația județului Alba s-a redus cu aproape o cincime (-18,9%, în 2021 față de 2000), iar în ultimele trei decenii populația județului s-a redus cu aproape un sfert (-24,4%, în 2021 față de 1990), înregistrând unul din cele mai severe ritmuri de declin demografic. Potrivit prognozelor demografilor din cadrul Institutului Național de Statistică, județul Alba ar mai putea pierde 9% din populația actuală până în 2030 și 35,6% până în 2060.

La baza acestei evoluții au stat atât scăderea natalității (de la 13,5‰ în 1990 la 8‰ în 2020) cât și un intens proces migrațional. Ca urmare a sporului natural negativ, populația județului Alba a scăzut cu aproape 100 mii persoane, partea cea mai mare a declinului datorându-se însă soldului puternic negativ al migrației interne și externe.

Evoluția **structurii pe grupe de vârstă** pune în evidență un accentuat proces de îmbătrânire demografică, ponderea vârstnicilor mărindu-se de la 10,8% în 1990 la 21,3% în anul 2021, prognoza pentru 2060 fiind de 30,2%. În schimb, ponderea tinerilor a scăzut de la 23,6% în 1990 la 14,7% în 2021, prognoza la orizontul 2060 fiind de 13,1%. Structura populației la nivel de medii de rezidență din prezent, relevă o pondere mai mare a populației tinere și adulte din mediul urban comparativ cu cea din mediul rural.

La nivelul județului Alba, **rata sporului natural** al populației înregistrează valori negative începând din anul 1992. În 2020 rata sporului natural în județul Alba era de -5,6‰, valori negative mai accentuate decât la nivel regional (-3,5‰) și național (-4,4‰). În 2020, în mediul urban valoarea sporului natural era de -4,2‰, iar în mediul rural de -7,8‰.

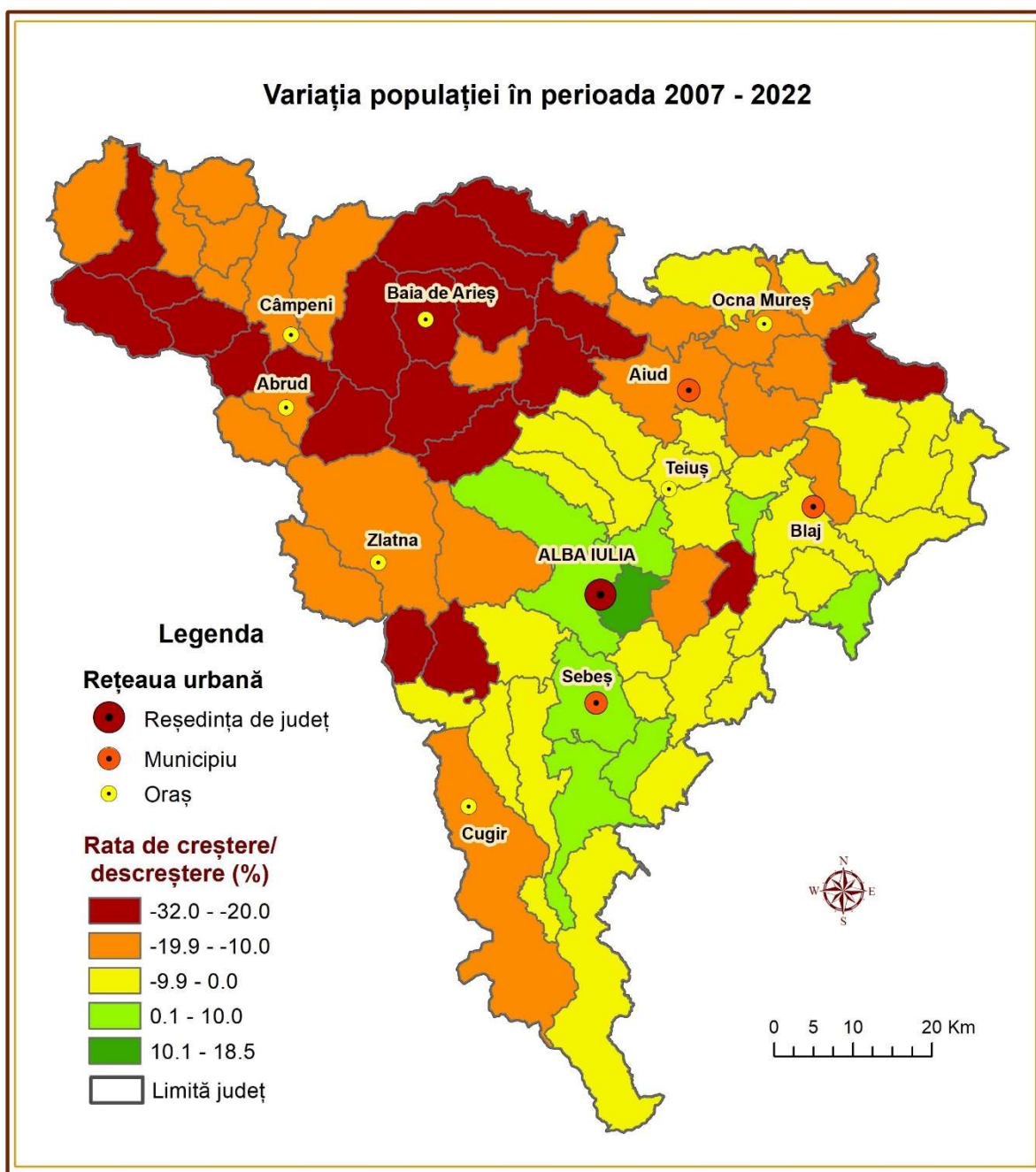
Rata natalității a scăzut vizibil în ultimele trei decenii ajungând în 2020 la 9,2‰ în județul Alba (9,3‰ în mediul urban și 9,0‰ în mediul rural), fiind mai mică față de cea la nivel național (10,3‰) și regional (10,6‰).

Rata mortalității a crescut vizibil în ultimele trei decenii ajungând în 2020 la 13,6‰ în județul Alba (12,1‰ în mediul urban și 15,9‰ în mediul rural), fiind similară cu cea la nivel național (13,5‰) și mai mare față de cea la nivel regional (12,9‰).

Ca urmare a scăderii ponderii populației tinere (0-14 ani), **raportul de dependență demografică** s-a redus în perioada 1990-2010 de la 52,4% la 42,9%, însă în următorul deceniu se observă o creștere, ajungând în 2021 la 56,3%. Ca urmare a creșterii ponderii populației vârstnice se estimează că raportul de dependență demografică va ajunge în 2060 la 76,4%. Ca efect al acestor modificări ale structurii pe vârste, **rata îmbătrânirii demografice** a crescut în ultimele trei decenii de la 457,6 ‰ în 1990 la 1444,1‰ în 2021, observându-se o triplare, valoarea acestui indicator. Potrivit prognozelor demografice la orizontul anului 2060 rata îmbătrânirii demografice ar putea ajunge, în varianta medie de prognoză, la 2306,5‰, fiind peste media națională (2302,3‰). Aceste valori plasează județul Alba printre județele cu cel mai accelerat ritm prognozat de îmbătrânire demografică din România.

În ultimele trei decenii s-a înregistrat o creștere a **șperanței de viață** de la 70,34 ani în 1990 la 76,76 ani în 2020, durata medie a vieții fiind similară cu cea la nivel regional și național.

Analizate în profil teritorial, evoluțiile demografice mai sus amintite se desfășoară în mod diferit. Există zone cu un puternic dinamism economic și social precum municipiile Alba Iulia și Sebeș și comunele adiacente, în care numărul populației crește și se menține o structură echilibrată pe grupe de vârstă, în timp ce unele comune din Munții Apuseni sau din Podișul Secașelor suferă un proces accelerat de îmbătrânire și depopulare.

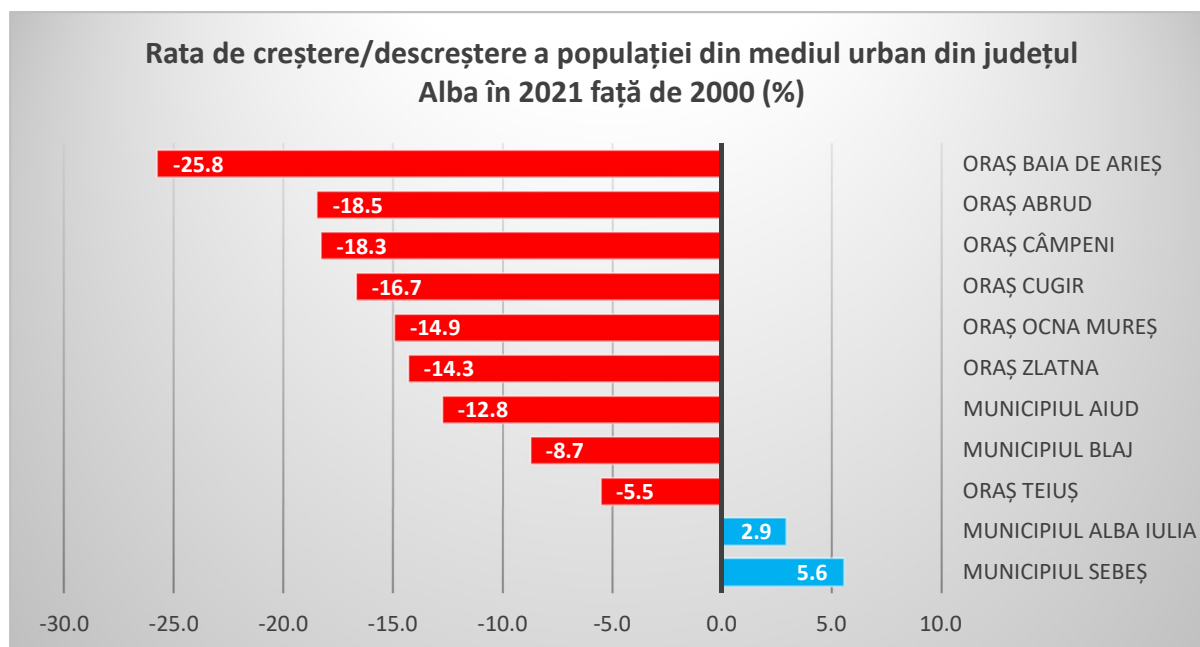
3.2. Populația la nivel de localitate

Rata de urbanizare la nivelul județului Alba era în 2021 de 58,8%, fiind apropiată de cea înregistrată la nivel regional și superioară celei naționale. Rețeaua localităților urbane cuprinde 4 municipii și 7 orașe. Dintre acestea, un municipiu are o populație mai mare de 50.000 locuitori, un municipiu are o populație mai mare de 30.000 locuitori, trei localități urbane au între 20000 și 30000 locuitori, un oraș are între 10000 și 20000 locuitori, iar cinci orașe au sub 10000 locuitori.

Populația⁴ localităților urbane din județul Alba la 1 iulie 2021

Total județ	369331
Total mediul urban	222405
MUNICIPIUL ALBA IULIA	74653
MUNICIPIUL AIUD	24923
MUNICIPIUL BLAJ	20395
MUNICIPIUL SEBES	32454
ORAS ABRUD	5052
ORAS BAIA DE ARIES	3707
ORAS CAMPENI	7212
ORAS CUGIR	25322
ORAS OCNA MURES	13803
ORAS TEIUS	7138
ORAS ZLATNA	7746

Sursa: Institutul Național de Statistică

În ultimele două decenii, la nivelul mediului urban din județul Alba, s-a înregistrat o creștere a populației doar în municipiile Sebeș (+5,6%) și Alba Iulia (+2,9%), la polul opus cu cele mai mari scăderi fiind orașele Baia de Arieș (-25,8%), Abrud (-18,5%), Cămpeni (-18,3%) și Cugir (-16,7%).

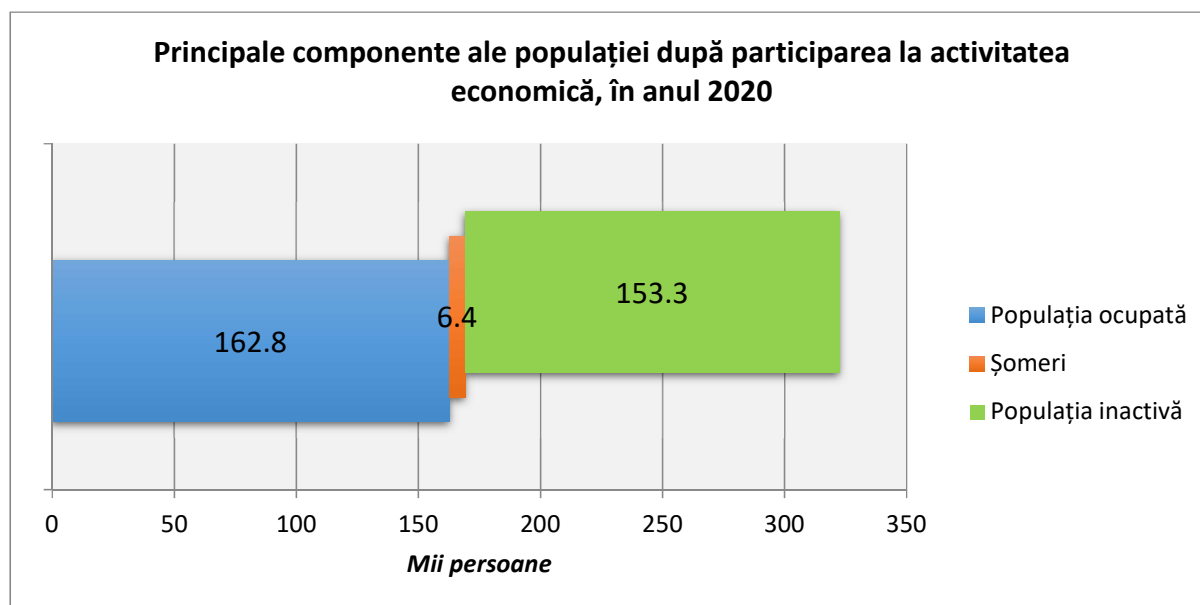
La nivelul mediului rural, în ultimele două decenii, cele mai mari creșteri le populației s-au înregistrat în comunele Ciugud (+23,1%), Sântimbru (+15,4%) și Ighiu (+7,5%), Săsciori (5,2%), Vințu de Jos (+2,9%) și Cricău (+1,1%), în restul comunelor înregistrându-se descreșteri ale populației. Cele mai mari descreșteri ale populației s-au înregistrat în comunele Crăciunelu de Jos (-51,1%), Întregalde (-44,9%), Râmeț (-43,9%), Mogoș (-42,5%), Ocoliş (-41,3%), Ohaba (-40,0%), Poșaga (-9,7%), Ceru-Băcăinți (-38,5%), Călnic (-37,4%), Ponor (-33,4%), Roșia

⁴ Populația după domiciliu la 1 iulie 2021

Montană (-32,1%), Fărău (-31,3%), Livezile (-31,3%), Almașu Mare (-29,7%), Avram Iancu (-29,3%), Bucium (-29,1%), Vidra (-26,9%), Gârda de Sus (-26,8%), Blandiana (-26,5%), Poiana Vadului (-25,7%), Scărișoara (-25,2%), Sohodol (-25,2%), Lupșa (-25,2%), Ciuruleasa (-24,5%), Sălciua (-23,7%), Arieșeni (-21,7%), Lopadea Nouă (-21,0%), Horea (-20,4%).

3.3.Participarea populației la activitatea economică

Din cele 322,5 mii persoane, reprezentând populația totală a județului în 2020, **populația activă** numără 169,2 mii persoane (52,5% din total), în timp ce **resursele de muncă** însumează 198,8 mii persoane, reprezentând 61,6% din populația județului (aici fiind incluse toate persoanele în vârstă de muncă, apte de lucru precum și persoanele în afara vârstei de muncă, aflate în activitate). Diferența de **29,6** mii persoane este constituită din studenții și elevii în vârstă de muncă care frecventează cursuri de zi, femeile casnice și alte categorii de persoane neocupate. **Populația inactivă** numără 153,3 mii persoane în 2020 (47,5% din total), fiind alcătuită din elevi și studenți, pensionarii care nu realizează alte venituri în afara pensiei, femei casnice, copiii și adulții care nu au statut de elev, respectiv pensionar și care sunt întreținuți de familie, stat sau organizații private.

4. Economia

4.1. Indicatori macroeconomici

4.1.1. Produsul Intern Brut

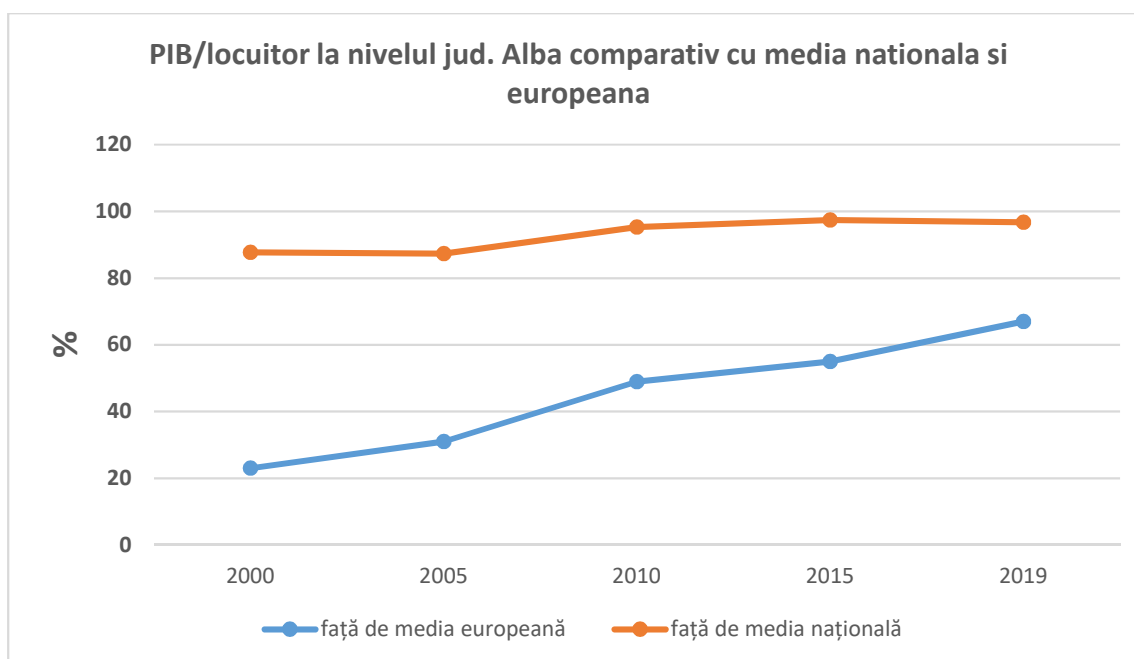
Valoarea și structura produsului intern brut al județului Alba

	UM	2000	2005	2010	2015	2019
Produsul intern brut	Mil lei preturi curente	1.266,47	4.477,3	9.247,26	11.678,02	17.233,36
Structura VAB						
 Agricultură	%	15	13	6,9	6,8	5,8
 Industrie	%	38,1	35,3	41,5	38,4	36,8
 Construcții	%	3,8	5	6,3	4,8	5
 Servicii	%	43,1	46,7	45,3	50	52,5
PIB/ locuitor	Euro PCS	4.300	6.900	12.200	15.100	21.000
PIB/loc. în raport cu media națională	%	88	87	95	97	97
PIB/loc. în raport cu media europeană (EU27)	%	23	31	49	55	67

Sursa: Calcule pe baza datelor Institutului Național de Statistic și EUROSTAT

Produsul intern brut realizat la nivelul județului Alba în anul 2019 însumează 17,23 miliarde lei prețuri curente. Structura acestuia relevă predominanța sectorului serviciilor și a industriei (52,5% respectiv 36,8% din total), cota agriculturii fiind de doar 5,8% din PIB iar cea a sectorului construcțiilor de 5%.

Produsul intern brut/ locuitor la nivelul județului Alba a atins 21.000 euro PCS (euro la paritatea puterii de cumpărare standard), valoare apropiată de cea a indicatorului la nivel național (21.700 euro PCS). Comparativ cu alte state europene, PIB/locuitor la nivelul județului Alba ajunge la doar 67% din media europeană. Acest raport a crescut de aproape 3 ori în doar 20 ani datorită ritmului superior de creștere economică înregistrat în județul Alba.

Evoluția structurii valorii adăugate brute (VAB) la nivelul județului Alba

	2000	2005	2010	2015	2019
Agricultură, silvicultură, pescuit	15,0	13,0	6,9	6,8	5,8
Industrie	38,1	35,3	41,5	38,4	36,8
Construcții	3,8	5,0	6,3	4,8	5,0
Comerț, hoteluri și restaurante, transporturi, comunicații	21,5	18,3	12,1	16,2	18,1
Intermedieri financiare, tranzacții imobiliare, închirieri și activități profesionale	9,5	11,7	17,2	19,1	14,6
Administrație publică, învățământ, sănătate și asistență socială	12,1	16,7	15,9	14,8	19,8

Sursa: Calcule pe baza datelor Institutului Național de Statistică

Agricultura și-a redus constant ponderea în valoarea adăugată brută la nivel județean de la 15% în 2000 la 5,8% în 2019, în timp ce ponderea serviciilor administrației publice, învățământ, sănătate și asistență socială a crescut de la 12,1% la 19,8%, proporția construcțiilor s-a mărit în aceeași perioadă cu 1,2 puncte procentuale, în timp ce ponderea sectorului industrial a fluctuat între 35,3% și 41,5% de-a lungul perioadei 2000-2019, ponderea sectorului Intermedieri financiare, tranzacții imobiliare, închirieri și activități profesionale s-a aflat pe un trend ascendent cu fluctuații între 9,5% și 19,1% iar sectorul Comerț, hoteluri și restaurante, transporturi, comunicații s-a aflat pe un trend descendent cu fluctuații între 21,5% și 12,1%.

4.1.2. Investițiile străine directe

Primele județe ale României în funcție soldul ISD la 31.12.2020

Județul	Valoarea ISD (milioane euro)	Poziția	Județul	Valoarea ISD/locuitor (euro/locuitor)
București	48713	1	București	26542,9
Ilfov	5876	2	Ilfov	12072,1
Timiș	4579	3	Timiș	6486,6
Brașov	2668	4	Brașov	4820,1
Prahova	2579	5	Sibiu	4535,3
Cluj	2101	6	Prahova	3619,9
Mureș	1884	7	Mureș	3533,5
Sibiu	1820	8	Alba	3161,7
Constanța	1804	9		
Argeș	1521	10		
Dolj	1334	11		
Arad	1103	12		
Alba	1024	13		

Sursa: BNR

Conform datelor publicate de către BNR, județul Alba ocupa a **13-a poziție la nivel național în ce privește soldul investițiilor străine directe (ISD)** la finalul anului 2020. Cu o valoare de peste 1 miliard de euro, investițiile străine din județul Alba reprezintă 1,2% din valoarea investițiilor străine de la nivelul României, respectiv 12% din valoarea investițiilor străine din Regiunea Centru. În ceea ce privește investițiile străine pe locuitor, cu o valoare de 3161,7 euro/locuitor, județul Alba se situează sub media regională (3662,5 euro/locuitor) și sub media națională (4505,3 euro/locuitor), ocupând a8-a **poziție la nivel național prin prisma acestui indicator.**

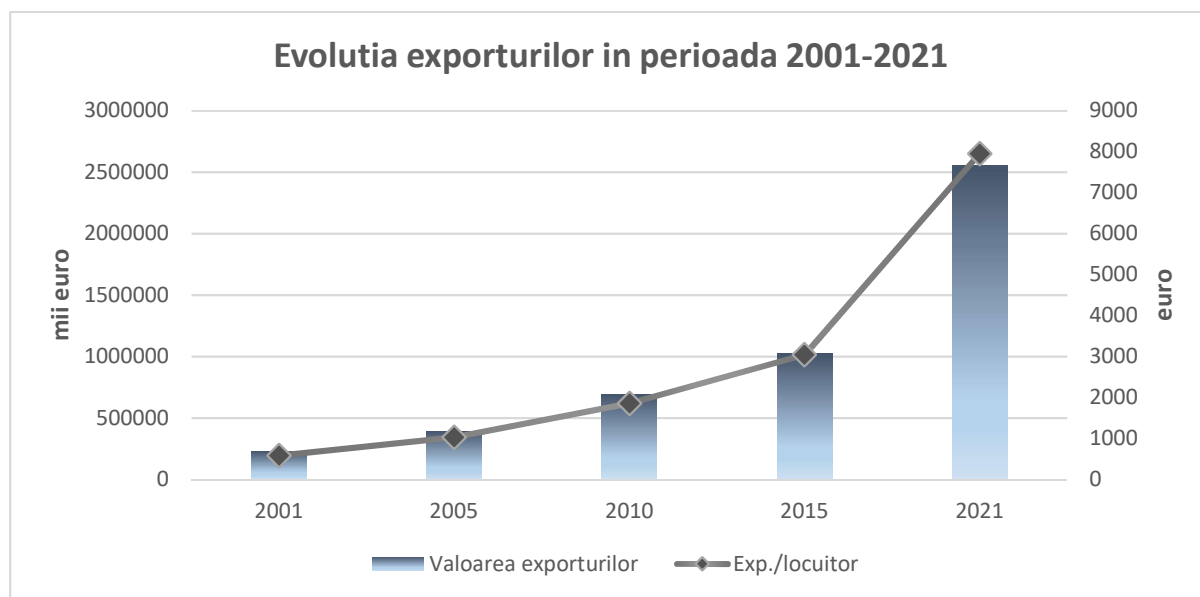
4.1.3. Exporturi

	UM	2001	2010	2015	2021
Valoarea exporturilor	mii euro	227505	691923	1023541	2553673
Ponderea în exporturile României	%	1,8	1,9	1,9	3,4
Exporturi/ locuitor	euro	588	1859	3047	7957

Sursa: Institutul Național de Statistică

Exporturile de mărfuri joacă un rol important în dezvoltarea economică a județului Alba. Principale mărfuri exportate în anul 2021 au fost mijloace și materiale de transport (55% din total), aparate și echipamente electrice (11,5% din total) și produse din lemn, exclusiv mobilier (peste 10%). Ponderea în exporturile naționale a crescut de aproape 2 ori în ultimii 20 de ani, creșterea semnificativă fiind înregistrată în ultimii 5 ani. Ca valoare exporturile în ultimii 20 de ani au crescut semnificativ, de la 277,5 milioane euro în 2001 la aproape 2,6 miliarde euro în 2021. Valoarea exporturilor pe locuitor a crescut constant în perioada 2001

– 2021, valoarea acestora crescând de la 588 euro/locuitor la 7957 euro/locuitor, plasându-se astfel peste media națională care în anul 2021 era 3890 euro/locuitor.

4.2. Profil economic sectorial

Chiar dacă ponderea industriei în totalul valorii adăugate brute și în ce privește ocuparea forței de muncă la nivel județean s-a redus în ultimii 15-20 ani, industria își păstrează locul important în ansamblul economiei județului Alba. Cea mai mare parte a volumului de investiții economice s-a îndreptat spre industrie, aceasta fiind totodată principala sursă de exporturi. Deși numeric predomină întreprinderile de mici dimensiuni, cea mai mare parte a producției industriale este realizată de întreprinderile mari și mijlocii.

În prezent, industria componentelor și subansamblelor auto, industria de prelucrare a lemnului, industria alimentară (prelucrarea cărnii, lactate, fabricarea băuturilor alcoolice) și industria prefabricatelor din beton sunt pilonii principali ai industriei județului Alba. Industria mijloacelor de transport (fabricarea componentelor și subansamblelor auto) a beneficiat de cele mai mari investiții din sectorul economic, în special din partea companiilor germane și asigură în prezent peste 55% din exporturile județului. Industria alimentară, bazată pe materiile prime locale sau provenind din alte județe, beneficiază de o piață de desfacere la nivel național și este parte a unor lanțuri valorice dezvoltate la nivel regional. Activitate cu o lungă tradiție în județ, industria de fabricare a hârtiei și cartonului și-a mărit semnificativ cifra de afaceri ca urmare a importanțelor investiții în modernizarea și extinderea capacităților de producție. Deși în ultimii ani înregistrează o scădere a contribuției la formarea produsului intern brut, industria de prelucrare a lemnului rămâne o subramură economică importantă la nivel județean, atât prin prisma cifrei de afaceri realizate cât și a locurilor de muncă asigurate.

Ponderi semnificative în ultimii ani înregistrează și unele activități din sfera serviciilor (transporturile rutiere, comerțul cu amănuntul și comerțul cu ridicata), din agricultura (creșterea păsărilor) și din construcții.

4.2.1. Industrie și servicii

Activitățile reprezentative pentru județul Alba în anul 2020:

Clasa conform CAEN rev. 2	CA anuală (milioane lei)	Ponderea în totalul CA județeană (%)
2815 Fabricarea lagărelor, angrenajelor, cutiilor de viteza și a elementelor mecanice de transmisie	9.891,2	31,8
1621 Fabricarea de furnire și a panourilor de lemn	1.650,4	5,9
4941 Transporturi rutiere de mărfuri	1.350,1	4,8
1051 Fabricarea produselor lactate și a brânzeturilor	812,9	2,9
1011 Prelucrarea și conservarea cărnii	811,2	2,9
147 Creșterea pasărilor	712,4	2,6
1712 Fabricarea hârtiei și cartonului	708,8	2,5
4120 Lucrări de construcție a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale	581,2	2,1
4711 Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun	699,1	2,5
4633 Comerț cu ridicata al produselor lactate, ouălor, uleiurilor și grăsimilor comestibile	547,9	2,0

Sursa: ONRC

Principalele firme cu sediul în județul Alba după cifra de afaceri:

- Fabricarea lagărelor, angrenajelor, cutiilor de viteza și a elementelor mecanice de transmisie: **STAR ASSEMBLY SRL (LOCUL 1 la nivel național în activitatea respectiva), BOSCH AUTOMOTIVE S.R.L. (LOCUL 3 la nivel național în activitatea respectiva) și VCST AUTOMOTIVE PRODUCTION ALBA SRL (LOCUL 9 la nivel național în activitatea respectiva)**
- Fabricarea de furnire și a panourilor de lemn: **KRONOSPAN TRADING S.R.L. (LOCUL 1 la nivel național în activitatea respectiva)**
- Fabricarea produselor lactate și a brânzeturilor: **ALBALACT S.A. (LOCUL 1 la nivel național în activitatea respectiva)**
- Creșterea pasărilor: **TRANSAVIA SA (LOCUL 1 la nivel național în activitatea respectiva)**
- Producția și conservarea cărnii: **ELIT S.R.L. (LOCUL 1 la nivel național în activitatea respectiva)**
- Comerț cu ridicata al produselor lactate, ouălor, uleiurilor și grăsimilor comestibile: **LACTALIS ROMANIA S.A. (LOCUL 1 la nivel național în activitatea respectiva)**
- Fabricarea hârtiei și cartonului: **PEHART TEC GRUP S.A. (LOCUL 1 la nivel național în activitatea respectiva)**
- Fabricarea altor piese și accesorii pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule: **STAR TRANSMISSION SRL (LOCUL 19 la nivel național în activitatea respectiva)**
- Fabricarea betonului și a produselor din beton pentru construcții: **ELIS PAVAJE S.R.L. (LOCUL 2 la nivel național în activitatea respectiva), FLOREA GRUP S.R.L. (LOCUL 3 la nivel național în activitatea respectiva)**

- Comerț cu ridicata al îmbrăcămintei și încălțămintei: **E-EQUATION SRL (LOCUL 1 la nivel național în activitatea respectiva)**
- Cultivarea cerealelor (exclusiv orez), plantelor leguminoase și a plantelor producătoare de semințe oleaginoase: **AGROPEC DIONIS SRL (LOCUL 1 la nivel național în activitatea respectiva)**
- Fabricarea articolelor ceramice pentru uz gospodăresc și ornamental: **APULUM S.A. (LOCUL 1 la nivel național în activitatea respectiva), IPEC S.A. (LOCUL 2 la nivel național în activitatea respectiva)**
- Cultivarea strugurilor: **JIDVEI SRL FILIALA ALBA (LOCUL 1 la nivel național în activitatea respectiva)**
- Fabricarea de mobilă: **SAVINI DUE SRL (LOCUL 13 la nivel național în activitatea respectiva)**
- Fabricarea încălțămintei: **REKORD S.R.L. (LOCUL 4 la nivel național în activitatea respectiva)**
- Fabricarea condimentelor și ingredientelor: **SOLINA ROMANIA SRL (LOCUL 1 la nivel național în activitatea respectiva)**
- Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun: **DACIA S.A. (LOCUL 19 la nivel național în activitatea respectiva)**

4.2.2. Agricultură

Județul Alba dispune de un potențial agricol semnificativ, Terenurile arabile însumează peste 129,5 mii hectare, pășunile aproape 120 mii hectare, fânețele peste 70 mii hectare, iar vița de vie peste 4600 hectare. Terenurile arabile sunt localizate cu precădere în partea central-estică a județului, în luncile Mureșului și Târnavelor și în Podișul Transilvaniei. Solurile se încadrează în clasa de fertilitate medie și în mai mică măsură în clasa de fertilitate ridicată, iar condițiile de climă permit cultivarea majorității cerealelor, furajelor, legumelor și plantelor tehnice. Județul Alba este cel mai important producător de struguri și vinuri din Regiunea Centru, aici fiind localizate cele mai importante podgorii din Transilvania (Valea Târnavelor, Aiud-Ciumbud, Alba Iulia - Ighiu, Sebeș - Gârbova). În ultimii ani, datorită unor investiții importante, suprafața cultivată cu viță de vie a crescut, în schimb, suprafața totală a livezilor s-a redus aproape la jumătate în ultimii 15 ani, în prezent fiind sub 1000 hectare.

Utilizarea terenurilor

	2000	2005	2010	2014*
Suprafața agricolă totală, din care:	328929	330771	324853	323131
• Terenuri arabile	132909	135367	130087	129503
• Pășuni	117649	118244	118162	117784
• Fânețe	72328	71923	71007	70206
• Vii	4455	3545	4656	4656
• Livezi	1588	1692	941	982
Păduri	220781	225719	227846	227846
Ape	33140	7038	6283	6283

Alte terenuri	214945	60629	65175	66897
----------------------	--------	-------	-------	-------

Sursa: Institutul Național de Statistică

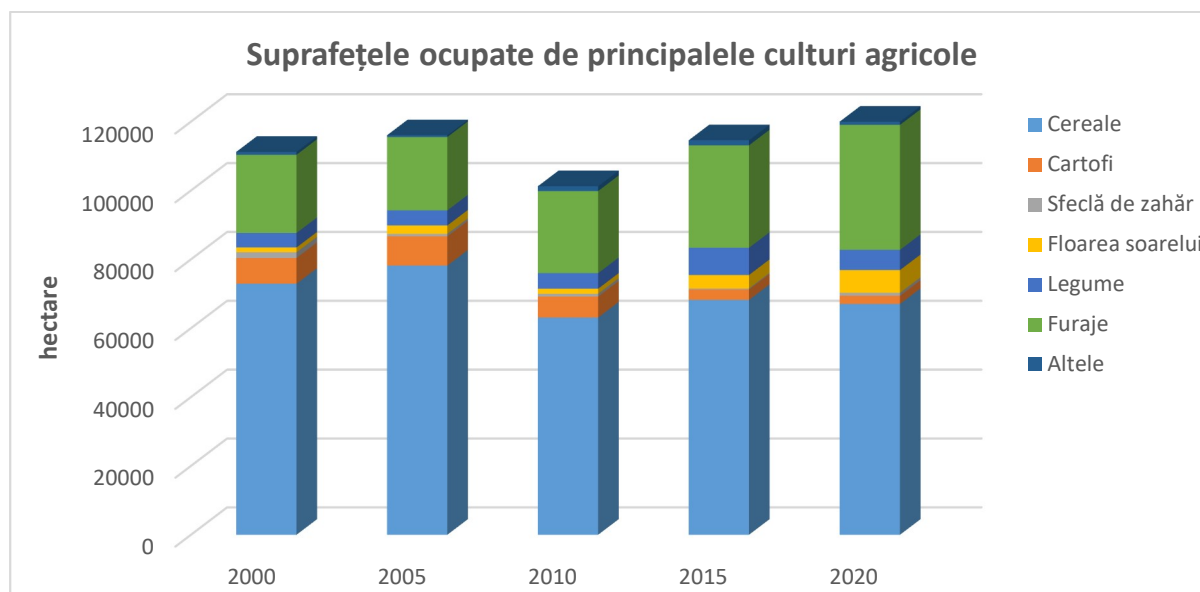
Pana la finalizarea acțiunii de cadastrare a tarii, de către Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară, seriile de date sunt blocate la nivelul anului 2014.

Suprafața arabilă cultivată a înregistrat o ușoară creștere în anul 2020 față de anul 2000, aceasta reprezentând aprox. 90% din terenurile arabile, Predomină cultura cerealelor –56% din total (iar în cadrul acestora primul loc este deținut de porumb), pe poziția secundă plasându-se furajele –30% din suprafața cultivată. Alte suprafețe importante sunt cultivate cu cartofi, legume și plante tehnice.

Suprafața cultivată

	2000	2005	2010	2015	2020
Total, din care	111209	116044	101226	114582	119983
• Cereale	72919	78201	63097	68213	67041
• Cartofi	7491	8480	6093	3030	2370
• Sfeclă de zahăr	1635	717	820	305	853
• Floarea soarelui	1399	2430	1462	3904	6615
• Legume	4222	4385	4524	7900	5869
• Furaje	22710	21320	23844	29770	36312

Sursa: Institutul Național de Statistică

Numărul de mașini și utilaje agricole este în creștere în ultimii 20 de ani. Cu suprafață medie de 31 hectare teren arabil/ tractor, județul Alba se plasează peste media națională (40 hectare teren arabil/ tractor).

Parcul de mașini și utilaje agricole

	2000	2005	2010	2015	2020
Tractoare	2882	3620	3526	4181	4165
Pluguri	2309	2997	2949	3448	3473
Semănători mecanice	1036	1373	1438	1584	1641

Combine pentru recoltat	666	715	633	710	739
--------------------------------	-----	-----	-----	-----	-----

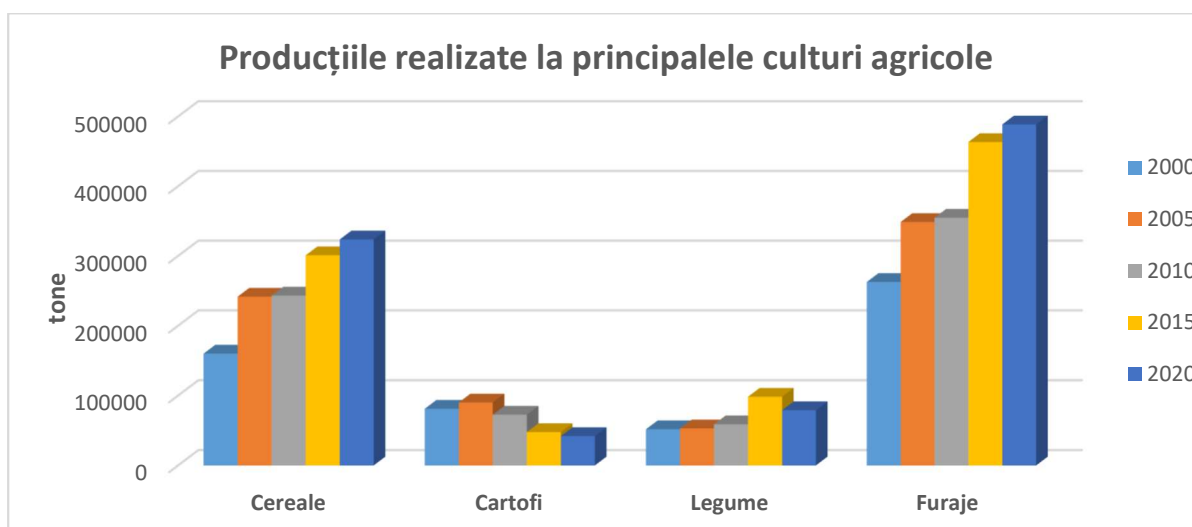
Sursa: Institutul Național de Statistică

Caracterizate prin producții la hectar apropiate de mediile naționale la majoritatea culturilor, producția agricolă vegetală înregistrează variații importante de la un an la altul, depinzând într-o măsură considerabilă de factorii climatici. În ultimii 20 de ani în județul Alba cantitatea producției vegetale s-a aflat pe un trend ascendent în cazul tuturor categoriilor ce se regăsesc în tabelul de mai jos cu excepția producției de cartofi care s-a înjumătățit.

Producția agricolă vegetală

	-tone -				
	2000	2005	2010	2015	2020
Cereale	160053	241633	243248	300932	323632
Cartofi	81136	90188	72583	47689	41982
Sfeclă de zahăr	12776	26553	30920	13663	39257
Floarea soarelui	1292	914	2643	8433	15361
Legume	51754	52898	58918	98374	79012
Furaje	262619	348726	354878	463484	488669
Fructe (exclusiv struguri)	17996	30251	24310	18328	29945
Struguri	22707	12816	17960	23824	38482

Sursa: Institutul Național de Statistică

Cu o pondere de 43% din valoarea producției agricole realizate în 2020 la nivelul județului, zootehnia este o activitate economică importantă pentru mediul rural. Efectivele de porcine și bovine au înregistrat scăderi de 40% respectiv 17% între 2000 și 2020, în schimb, avicultura a cunoscut o dezvoltare notabilă în aceeași perioadă, județul Alba plasându-se în prezent pe a treia poziție la nivel național în ce privește numărul de păsări. Creșterea oilor se menține printre cele mai importante activități agricole, cunoscând o creștere de peste 80% în ultimii 20 de ani, păstoritul tradițional păstrându-se ca activitate de baza până în zilele noastre în unele comunități rurale din zona de munte a județului.

Efectivele de animale

	-capete -				
	2000	2005	2010	2015	2020
Bovine	76746	79759	61559	63451	63920
Porcine	98369	183476	100122	105945	59097
Ovine	235462	238091	300776	307596	426083
Păsări	2099233	2952209	2078843	2657497	2841708

Sursa: Institutul Național de Statistică

4.2.3. Turism

Turismul beneficiază în județul Alba de un potențial important, reprezentat de cadrul natural deosebit și de obiectivele sale culturale de certă valoare.

Zona montană, prin **Munții Apuseni** în partea de nord-vest a județului (îndeosebi valea superioară a Arieșului ce cuprinde o parte importantă din **Parcul Natural Apuseni**, cu peisaje deosebite, fenomene carstice spectaculoase - Peștera Scărișoara, **Munții Trascăului**) și prin **Munții Șureanu**, în partea de sud, rămâne principala zonă de atracție turistică a județului Alba. Există în ultimii ani un interes sporit pentru revigorarea turismului de iarnă, stațiunea **Arieșeni** din Munții Bihor trecând printr-un proces de modernizare și extindere, iar în Munții Șureanu, la **Luncile Prigoanei** se conturează o nouă stațiune de iarnă.

Îmbinând farmecul rustic cu atracțiile naturale, agroturismul este una din formele de turism care a cunoscut o dezvoltare remarcabilă în ultimii ani, fiind bine reprezentat în Munții Apuseni (ex. Valea Arieșului Mare, comuna **Rimetea** din Munții Trascău).

Turismul cultural a căpătat noi impulsuri în ultimii ani, principala atracție o reprezintă orașul **Alba Iulia**, cu numeroase obiective cultural-istorice (cetatea Vauban, vestigiile castrului roman, catedralele catolică și ortodoxă, Biblioteca documentară Batthyaneum, Muzeul și Sala Unirii etc). De interes turistic sunt și localități precum municipiile **Sebeș, Aiud, Blaj și comuna Călnic** (biserica fortificată inclusă în patrimonial **UNESCO**), **Cetatea dacică de la Căpâlna, Roșia Montana** dar și alte numeroase obiective culturale amplasate în toate zonele județului, încă neincluse în circuitele turistice.

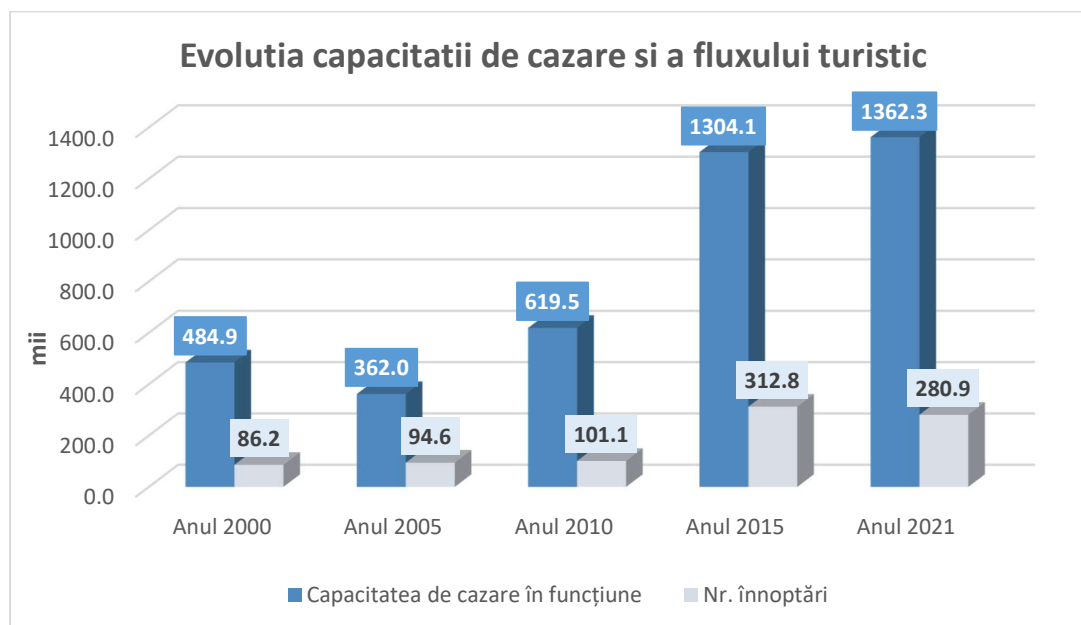
Evoluția principalilor indicatori ai activității turistice

	UM	2000	2005	2010	2015	2021
Capacitate de primire existentă	locuri	1641	1179	2109	4585	5845
Capacitate de primire în funcțiune	mii locuri-zile	484,9	362,0	619,5	1304,1	1362,3
Număr sosiri	mii	49,3	49,0	47,8	154,2	156,4
Număr înoptări	mii	86,2	94,6	101,1	312,8	280,9

Sursa: Institutul Național de Statistică

Capacitatea de primire la 31 iulie 2021 cuprindea 5845 locuri în 227 unități de cazare (160 dintre acestea fiind pensiuni turistice sau agroturistice), majoritatea dintre acestea fiind unități noi sau recent modernizate.

Fluxul turistic, evidențiat atât de numărul de sosiri (turiști cazați) cât și de numărul de înnoptări înregistrează un trend ascendent în ultimii 20 de ani, ceea ce arată că în această perioadă s-au depus eforturi în demersul de atragere a turiștilor, fiind totodată diversificată oferta turistică și a oportunităților de petrecere a concediului în vederea prelungirii sejurului turiștilor în județul Alba.

4.3. Indicatori privind mediul antreprenorial

4.3.1. Dinamica antreprenorială

Indicatori privind evoluția întreprinderilor familiale, persoanelor fizice autorizate și întreprinderilor active

	Întreprinderi familiale (nr.)	Persoane fizice autorizate (nr.)	Întreprinderi active (nr.)	Întreprinderi active la 1000 locuitori (nr./1000 loc.)
Anul 2005	3438	9989	6608	17,4
Anul 2010	228	6620	7398	19,8
Anul 2015	314	6003	7730	23,0
Anul 2020	239	6772	9745	30,1

Numărul persoanelor fizice autorizate și mai ales al întreprinderilor familiale a scăzut mult în perioada 2005-2020, în schimb numărul întreprinderilor active a crescut constant de la 6608 firme în 2005 la 9745 firme în 2020. Raportat la 1000 locuitori, numărul de firme active (30,1) este sub media regională (31,9) și sub media națională (32,3) în anul 2020.

**Întreprinderi active din județul Alba, după activitatea principală și clasa de mărime,
în anul 2020**

-nr-

	Total	din care			
		0-9 sal.	10-49 sal.	50-249 sal.	peste 250 sal.
Total	9745	8790	821	105	29
Agricultura, silvicultura si pescuit	434	370	58	5	1
Industria extractiva	39	28	10	0	1
Industria prelucrătoare	1305	1034	192	56	23
Energie electrică și termică, gaze și apă	67	56	9	1	1
Construcții	1176	1032	135	9	0
Comerț	2428	2236	177	14	1
Transport si depozitare	1069	961	93	13	2
Hoteluri si restaurante	613	557	55	1	0
Informații si comunicații	262	255	7	0	0
Intermedieri financiare si asigurări	131	129	1	1	0
Tranzacții imobiliare	179	177	2	0	0
Activități profesionale, științifice si tehnice, activități de servicii administrative si activități de servicii suport	1300	1240	56	4	0
Învățământ	96	94	2	0	0
Sănătate si asistenta sociala	269	250	19	0	0
Activități de spectacole, culturale si recreative	188	184	3	1	0
Alte activități de servicii	189	187	2	0	0

Sursa: Institutul Național de Statistică

Notă: Întreprinderea activa este entitatea care, din punct de vedere economic este activa (in perioada de observare), respectiv realizează bunuri sau servicii, înregistrează cheltuieli și întocmește bilanț contabil.

La finele anului 2020, în județul Alba existau 9745 firme active, 90% dintre acestea încadrându-se în clasa microîntreprinderilor, 8,4% în clasa întreprinderilor mici, 1,1% în cea a întreprinderilor mijlocii și doar 29 firme (0,3% din total), se situau în categoria întreprinderilor mari.

Predomină firmele având ca activitate principală comerțul (aproape 25% din total), urmate de cele din industria prelucrătoare (13,4%) și de cele din sectorul activități profesionale, științifice si tehnice, activități de servicii administrative si activități de servicii suport (13,3%), 23 din cele 29 firme mari, cu peste 250 salariați, activează în industria prelucrătoare, alte 2 firme mari activează în domeniul transport și depozitare și cate 1 în construcții, producerea și distribuția energiei, apei si gazului și comerț.

Exceptând sectorul producerii și distribuției energiei electrice, a apei și a gazului, industria extractivă, industria prelucrătoare, agricultura, silvicultura si pescuit și construcții, celelalte

domenii înregistrează ponderi ale întreprinderilor mici și microîntreprinderilor de peste 90% din numărul de firme la nivel de ramură.

4.3.2. Principalii indicatori economico-financiari

Cifra de afaceri, investițiile nete și personalul unităților locale active din industrie, construcții și servicii, la nivelul județului Alba, în anul 2020

	Cifra de afaceri (mil. lei)	Investiții nete (mil. lei)	Investiții nete la 1000 lei la 1000 lei cifra de afaceri (lei)	Personal (nr.)	Productivitatea muncii (mii lei)
Total	30132	1749	58	67241	448,1
Industria extractivă	341	41	120	938	363,5
Industria prelucrătoare	18548	628	34	31119	596,0
Energie electrică și termică, gaze și apă	654	175	268	2030	322,2
Construcții	1504	109	72	6246	240,8
Comerț	6433	510	79	11308	568,9
Transport și Depozitare	1645	117	71	6473	254,1
Hoteluri și restaurante	216	21	97	2458	87,9
Informații și Comunicații	149	20	134	766	194,5
Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor	453	111	245	3913	115,8
Învățământ	10	1	100	239	41,8
Sănătate și asistență socială	99	7	71	875	113,1

Sursa: Institutul Național de Statistică

Notă: Sunt incluse doar entitățile comerciale cu activitate economică nefinanciară, organizate ca: societăți comerciale, regii autonome, societăți cooperatiste, societăți agricole

Cifra de afaceri totală realizată de firmele locale s-a ridicat în anul 2020 la 30,1 miliarde lei, aportul industriei prelucrătoare fiind de aproximativ 62%, iar cel al comerțului de 21%.

Investițiile nete realizate în anul 2020 la nivelul județului Alba au depășit 1,7 miliarde lei, grosul investițiilor îndreptându-se spre industria prelucrătoare și comerț. Comparativ cu cifra de afaceri la nivel de ramură, aferentă anului 2020, cele mai ridicate valori ale investițiilor s-au realizat în domeniul energiei electrice și termică, gaze și apă (268 lei la 1000 lei cifra de afaceri) și în domeniul tranzacții imobiliare și servicii către întreprinderi, 245 lei investiți la 1000 lei cifra de afaceri obținută. Cu doar 34 lei investiți la 1000 lei cifra de afaceri obținută în 2020, sectorul industriei prelucrătoare ocupă ultima poziție în clasamentul pe domenii economice realizat în funcție de acest indicator economic.

Productivitatea muncii. Analizate strict prin prisma indicatorilor financiari, nivelurile cele mai ridicate ale productivității muncii, în anul 2020, s-au înregistrat în domeniul comerțului și în industria prelucrătoare. La polul opus, niveluri scăzute de productivitate se înregistrează în

unitățile economice din domeniul învățământului, din sectorul „Hoteluri și restaurante” și din domeniul sănătății.

5. Piața forței de muncă

Indicatorul	UM	Județ			Regiunea Centru	România	Uniunea Europeană
		2000	2010	2020	2020	2020	2020
Resursele de muncă	Mii persoane	238	244.3	198.8	1448.7	12216.8	
Rata de activitate a resurselor de muncă (%)	%	85.8	71.3	85.1	74.8	71.5	72.8
Rata de ocupare a resurselor de muncă (%)	%	74.7	64.2	81.9	72.4	69.1	77.1
Populația activă civilă	Mii persoane	204.1	174.3	169.2			
Populația ocupată civilă	Mii persoane	177.7	156.8	162.8			
Structura pe principalele sectoare de activitate a populației ocupate civilă							
Agricultură	%	39.5	30.7	20.6	16.2	19.9	4.0
Industrie	%	30.8	26.9	32.6	29.4	22.4	18.5
Construcții	%	2.5	4.3	6.1	7.8	8.9	6.6
Servicii	%	27.2	38.1	40.7	46.7	48.8	70.9
Numărul mediu al salariaților	Mii persoane	90.4	75.5	89.8			
Ponderea salariaților pe domenii principale de activitate							
Agricultură	%	2.5	3.5	3.6	2.5	2.5	1.7
Industrie	%	51.9	36.7	39.9	34.1	26.2	20.4
Construcții	%	4.5	5.8	7.3	7.4	8.1	5.8
Servicii	%	41.0	53.9	49.2	56.0	63.3	72.1
Ponderea salariaților în populația ocupată pe domenii principale de activitate							
Total	%	50.9	47.6	55.2	61.1	59.6	85.7
Agricultură	%	3.3	5.5	9.8	9.3	7.4	36.2
Industrie	%	85.7	65.0	67.5	71.0	69.8	94.5
Construcții	%	93.2	64.8	65.4	58.6	54.3	75.7
Servicii	%	76.7	67.3	66.7	73.3	77.2	87.1
Numărul șomerilor înregistrați	Mii persoane	26.4	17.5	6.4			

Rata șomajului	%	12.9	10	3.8	3.3	3.4	7.2
Rata de dependență economică	‰	1382	1491	1028	1242	1325	1332.2

La nivelul județului Alba, în ultimele două decenii, **resursele de muncă** au scăzut de la 238 mii persoane la 198,8 mii persoane, numărul **populației active** a scăzut de la 204,1 mii persoane la 169,2 mii persoane, numărul **populației ocupate** s-a redus de la 177,7 mii persoane la 162,8 mii persoane, iar **forța de muncă salariată**, de la 90,4 mii persoane la 89,8 mii persoane.

În 2020, la nivelul județului Alba, **rata de activitate a resurselor de muncă** a fost de 85,1%, valoare peste cea înregistrată la nivel regional, național și european. În mod similar, **rata de ocupare a resurselor de muncă** a fost de 81,9%, valoare peste cea înregistrată la nivel regional, național și european.

Structura pe principalele sectoare de activitate a populației ocupate civile evidențiază o dinamică vizibilă în ultimele două decenii. Astfel, în 2020 comparativ cu 2000, ponderea populației ocupate civilă în agricultură, silvicultură și pescuit a scăzut de la 39,5% la 20,6%, în industrie a scăzut de la 30,8% la 32,6%, în timp ce populația ocupată civilă în construcții a crescut de la 2,5% la 6,1%, iar cea în servicii a crescut de la 27,2% la 40,7% din total. Aceste evoluții apar mai pregnant dacă se analizează evoluțiile **structurii forței de muncă salariate**, ponderea salariaților din domeniul serviciilor fiind de 49,2% în anul 2020, în timp ce agricultura, silvicultura și pescuit dețin 3,6% din numărul salariaților. Amintim că în 2020 ponderea salariaților din domeniul industriei era de 39,9%, iar cea din domeniul construcțiilor era de 7,3%. Menționăm că ponderea salariaților în totalul populației ocupate în județul Alba a crescut în ultimul deceniu de la 47,6% în 2010 la 55,2% în 2020.

Evoluția populației ocupate civile pe domenii de activitate a suferit modificări notabile în ultimele două decenii. Astfel, în 2020 comparativ cu 2000, populația ocupată în agricultură, silvicultură și pescuit a scăzut cu 52,3%, cea ocupată în industrie a scăzut cu 2,9%, cea în construcții a crescut cu 127,3%, iar cea în servicii a crescut cu 36,8%. În ultimul deceniu, în 2020 comparativ cu 2010, populația ocupată civilă în **agricultură**, silvicultură și pescuit a scăzut cu 30,5%, iar cea din **industrie** a crescut cu 25,8%, sectoarele industriale cu cele mai mari creșteri fiind: industria extractivă cu +62,5% și industria prelucrătoare cu +26,5%. În sectorul **serviciilor** domeniile cu cele mai mari creșteri ale populației ocupate civile, cu peste o cincime, sunt: hoteluri și restaurante (+110,0%), tranzacții imobiliare (+100,0%), informații și comunicații (+40,0%), activități profesionale, științifice și tehnice (+33,3%), activități de spectacole, culturale și recreative (+33,3%), activități de servicii administrative și activități de servicii suport (+22,2%), transport și depozitare (+21,1%).

Numărul șomerilor și rata șomajului au avut evoluții determinate în mare parte de ciclurile economice, cu scăderi în perioadele de creștere economică (2000-2007, 2013-2019) și creșteri în perioadele de recesiune (2008-2009). La nivelul județului Alba, în ultimele două decenii cea mai mare rată a șomajului s-a înregistrat în 2000 (12,9%), iar cea mai mică în 2019 (3,1%).

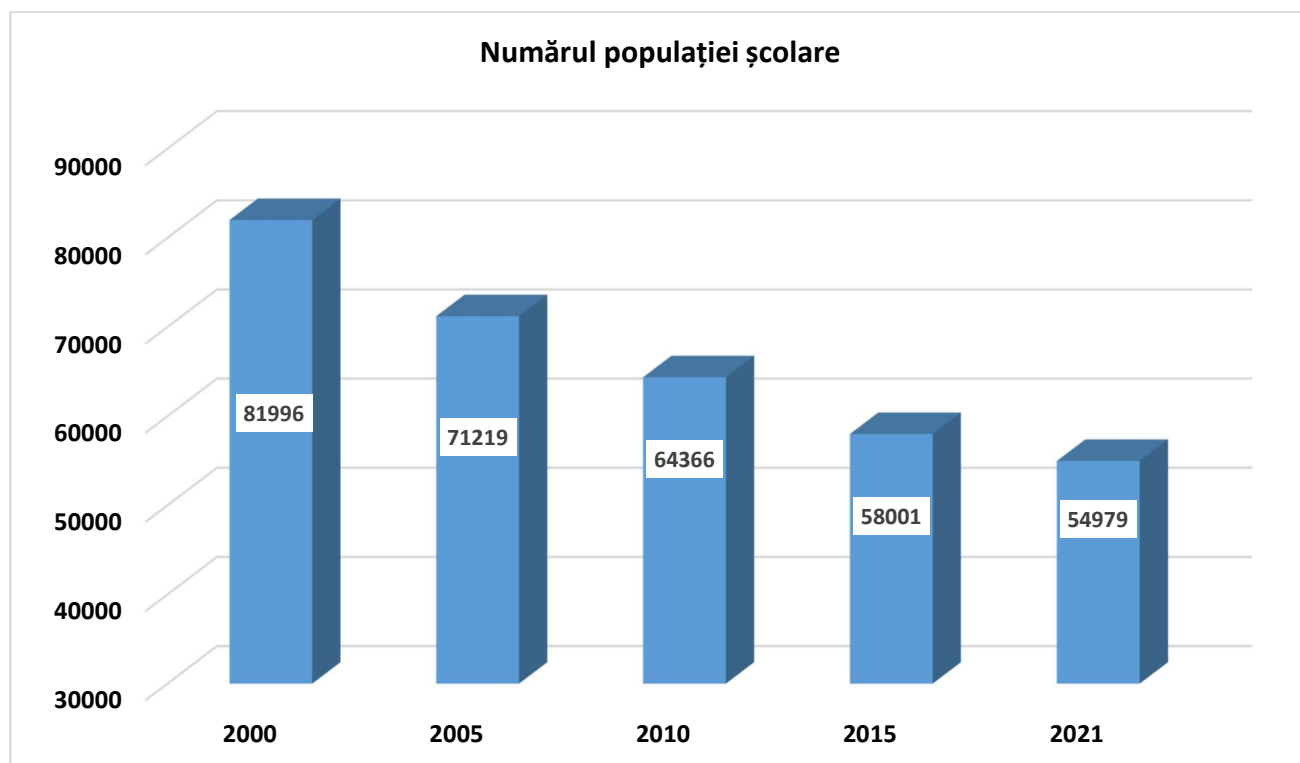
Ca o consecință a reducerii numărului populației ocupate și a creșterii relative a numărului persoanelor inactive, **rata de dependență economică a populației** a crescut progresiv în perioada 2000-2010, ajungând la 1491‰, însă în următorul deceniu valorile au înregistrat o scădere ajungând la 1028 în 2020.

6. Infrastructura educațională, de cercetare și de sănătate

6.1. Infrastructura educațională

Potrivit datelor aferente anului școlar 2020/2021, în județul Alba, accesul la educație pentru învățământul preuniversitar se realizează prin intermediul celor 121 de școli pentru învățământul de zi, seral și cu frecvență redusă: 80 de școli pentru învățământul primar și gimnazial, 36 licee și 5 școli postliceale.

În perioada 2000-2021, evoluția populației școlare a înregistrat o scădere considerabilă, în primul rând ca urmare a fenomenelor demografice, respectiv de la 81 996 persoane, în anul școlar 2000-2001, la 54 979 persoane în anul școlar 2021-2022.

Evoluția populației școlare⁵ a județului Alba în perioada 2012-2020

În județul Alba funcționează o universitate cu sediul în Alba Iulia (Universitatea 1 Decembrie 1918), o extensie universitară a Universității Tehnice Cluj Napoca precum și două

⁵ Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

departamente din cadrul Facultății de Teologie a Universității Babeș-Bolyai, structuri ce însumează un număr de 8 facultăți și 159 de cadre didactice. Principalele domenii de pregătire academică: economia comerțului, turismului și afacerilor, administrarea afacerilor, finanțe, bănci, contabilitate, marketing, informatică, măsurători terestre și cadastru, electronică aplicată, ingineria mediului, drept. În anul universitar 2019-2020 numărul total de studenți înscriși la cele 8 facultăți a fost de 6 069, iar cel al absolvenților 1 492.

Evoluția gradului de cuprindere pe niveluri de educație⁶ la nivelul județului Alba în perioada 2012-2020 a crescut în cazul învățământului universitar (de la 28,2% la 40,3% din populația din grupa de vârstă 19-23 ani) și în cazul învățământului primar, scăzând în schimb gradul de cuprindere în învățământul secundar (atât cel gimnazial cât și cel liceal și profesional).

Rata de cuprindere în învățământ, pe niveluri de educație

	2012	2020
Învățământul primar	89,1	91,0
Învățământul gimnazial	93,2	84,8
Învățământul liceal și profesional	103,1	99,0
Învățământul universitar	28,2	40,3

-%-

Sursa: Institutul Național de Statistică

6.2. Capacități de cercetare

Dezvoltarea sectorului cercetare - dezvoltare - inovare este unul dintre factorii care poate potența competitivitatea la nivelul județului Alba. Întărirea legăturii dintre mediul economic și cel de afaceri atrage dezvoltarea mai puternică a economiei bazate pe cunoaștere, propulsează activitatea clusterelor industriale și a celor bazate pe cercetare, accelerând activitățile inovative și procesul de transfer tehnologic.

Numărul salariaților din domeniul cercetării a suferit variații nesemnificative în ultimul deceniu, în schimb fondurile cheltuite pentru cercetare au crescut în 2010 față de anul 2010 cu 146%, iar în anul 2020 cu 98%.

	2010	2015	2020
Nr. de salariați în cercetare	243	243	232
Cercetători la 10 000 persoane ocupate	15,5	15,3	14,3
Cheltuieli (mii lei)	2141	5274	4239

⁶ Rata brută de cuprindere într-un anumit nivel de educație reprezintă raportul procentual dintre populația școlară aferentă nivelului respectiv și din totalul populației cu vârstă specifică nivelului de educație respectiv

Sursa: Institutul Național de Statistică

Institute și centre de cercetare

- Univ. 1 Decembrie 1918 Alba Iulia, Centrul de Cercetare pentru Sisteme Electronice și Control Inteligent
- Univ. 1 Decembrie 1918 Alba Iulia, Centrul Internațional de Dezvoltare Durabilă a Mediului și Controlul Calității Alimentelor (BENA-UAB)
- Univ. 1 Decembrie 1918 Alba Iulia, Institutul de Arheologie Sistemică Iuliu Paul
- Univ. 1 Decembrie 1918 Alba Iulia, Laborator de electrochimie și coroziune (ECL)
- Univ. 1 Decembrie 1918 Alba Iulia, Centrul de Cercetare în Filologie și Dialog Multicultural
- Univ. 1 Decembrie 1918 Alba Iulia, Centrul de Cercetare și Inovare în Educația Lingvistică (CIEL)
- Stațiunea de Cercetare - Dezvoltare pentru Viticultura și Vinificație Blaj
- SC JIDVEI SRL, Departamentul de Cercetare
- SC CISEROM SA, Departamentul de Cercetare

Sursa: UEFISCDI, platformele ERRIS, EERTIS

6.3. Infrastructura de sănătate

Un indicator care se reflectă în calitatea capitalului uman este sănătatea populației și **accesul la infrastructura și serviciile de sănătate**. Potrivit datelor statistice din anul 2021, asistența medicală spitalicească în județul Alba este asigurată de 10 spitale și un sanatoriu TBC. Asistența medicală primară se realizează prin intermediul a 198 cabinete medicale de familie și de medicină generală. Asistența ambulatorie de specialitate se realizează prin 10 ambulatorii integrate spitalelor și de specialitate.

	2010	2015	2021
Nr. paturi	2163	2081	2076
Nr. paturi la 1000 locuitori	5,8	6,2	6,4
Nr. medici	660	707	693
Nr. medici la 100 000 locuitori	177	211	216
Personal sanitar mediu	2286	2120	2349
Personal sanitar mediu la 100 000	613	633	732

Sursa: Institutul Național de Statistică

Numărul de paturi din spital, la nivelul județului Alba, se ridică la 2076 în anul 2021 (6,4 nr. paturi la 1000 de locuitori). Personalul medico-sanitar numără 5096 persoane, dintre care:

693 medici, 164 stomatologi, 215 de farmaciști, restul de 3710 fiind personal sanitar mediu sau auxiliar și 314 personal sanitar cu studii superioare.

